

การตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการวิทยานิพนธ์ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Auditing of the Cataloging Accuracy of the thesis records in Library Automation
System of Academic Resource Center, Mahasarakham University

อรุชยา หล้าวงศ์

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
arussaya.l@msu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการวิทยานิพนธ์ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ระเบียบรายการวิทยานิพนธ์ภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2550 ถึงปี พ.ศ. 2559 จำนวน 388 รายการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกการตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่และร้อยละ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การลงรายการส่วนนำระเบียบ พบว่า ลงรายการถูกต้อง ร้อยละ 99.43
2. การลงรายการตามรูปแบบมาร์ก
 - 2.1 การลงรายการตามรูปแบบมาร์กส่วนป้ายระเบียบ พบว่า มีการลงรายการถูกต้อง ร้อยละ 97.42
 - 2.2 การลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูลความยาวคงที่ (เขตข้อมูล 008) พบว่า มีการลงรายการถูกต้อง ร้อยละ 92.92
 - 2.3 การลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ (เขตข้อมูล 082-6XX) พบว่า ส่วนใหญ่ลงรายการได้ถูกต้องยกเว้นการลงรายการตำแหน่งเขตข้อมูล และตำแหน่งเขตข้อมูลย่อย x ในเขตข้อมูล 6XX รายการเพิ่มหัวเรื่อง ตำแหน่งตัวบ่งชี้ที่ 1 ในเขตข้อมูล 100 ผู้แต่งบุคคล และในเขตข้อมูล 245 ชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ
3. การลงรายการหัวเรื่อง พบว่า มีการลงรายการหัวเรื่องถูกต้อง ร้อยละ 90.29
4. การพิมพ์ พบว่า มีการพิมพ์ถูกต้อง ร้อยละ 98.63

คำสำคัญ

รายการบรรณานุกรม, การลงรายการทางบรรณานุกรม, วิทยานิพนธ์, มาร์ก 21

ABSTRACT

This research aims to audit the cataloging accuracy of the thesis records in the library automation system of the Academic Resource Center at Mahasarakham University. The samples used in this research were the Thai thesis records at Mahasarakham University which were published between 2007 and 2016 total of 388 record. The research tool was a validation record of the listings. Statistics used for data analysis were frequency and percentage.

The results are as follows :

1. Cataloging of leader records was 99.58 percent correct.
2. Cataloging in MARC Format
 - 2.1 Cataloging in MARC Format of record label was 97.42 percent correct.
 - 2.2 Cataloging in MARC Format of Fixed-Length data element (tag 008) were 92.92 percent correct.
 - 2.3 Cataloging in MARC Format of variable Fields (tag 082-6XX) most were correct, excluding the tag and subfield x in the tag 6XX subject added entry, as well as indicator 1 in tag 100 authors and in tag 245 title and statement.
3. The subject heading was 90.29 percent correct.
4. In investigating data keying, 98.63 percent of the records typed correctly.

Keyword

Library catalogs, Cataloging, Thesis, MARC 21

บทนำ

ห้องสมุดหรือสถาบันบริการสารสนเทศมีหน้าที่จัดหา วิเคราะห์ และจัดเก็บสารสนเทศเพื่อการค้นคว้าและการให้บริการ จากจำนวนสารสนเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบันทำให้บรรณารักษ์ต้องคัดกรองและจัดระบบสารสนเทศเพื่อการเข้าถึงข้อมูลที่ผู้ใช้ต้องการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด การจัดทำรายการเพื่อการสืบค้นจึงเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญ การทำรายการ หรือการลงรายการ (Cataloging หรือ Cataloguing) เป็นการลงข้อมูลทางบรรณานุกรมและข้อมูลเนื้อหา

ของทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดอย่างมีระบบ เพื่อเป็นประโยชน์ในการสืบค้นและการเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศโดยยึดหลักเกณฑ์การลงรายการที่เป็นมาตรฐานของห้องสมุดหรือของสากล (ระเบียบ สุกวิธิ. 2555 : 1-2)

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Sierra : Function Catalog ในการลงรายการวิทยานิพนธ์ ได้ดำเนินการลงรายการวิทยานิพนธ์ในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติมาเป็นระยะเวลากว่า 20 ปี มักจะได้รับแจ้งข้อผิดพลาดในการลงรายการวิทยานิพนธ์ ทั้งรูปแบบการลงรายการ เนื้อหาที่ลงรายการ ตลอดจนการใช้หัวเรื่องและหัวเรื่องย่อจากผู้ให้บริการ และจากผู้ใช้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ ซึ่งข้อผิดพลาดดังกล่าวส่งผลให้เกิดปัญหาในการรวบรวมรายการทางบรรณานุกรมที่ได้ข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการ รวมถึงส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการในเว็บโอแพกไม่พบ หรือทำให้ได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด จึงจำเป็นต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นอกจากจะทำให้สำนักวิทยบริการได้ฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศที่ดี มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ ถูกต้อง และมีคุณภาพตามมาตรฐานแล้ว ยังเป็นประโยชน์ในด้านอื่น ๆ อีก เช่น เอื้อต่อการเข้าถึงสารสนเทศของผู้ให้บริการ และช่วยให้สามารถแบ่งปันหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลทางบรรณานุกรมระหว่างหน่วยงาน

จากความสำคัญของการตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการทางบรรณานุกรม เพื่อให้ได้รายการที่ถูกต้องและมีคุณภาพแล้ว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงานวิเคราะห์ทรัพยากรสารสนเทศจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการวิทยานิพนธ์ เพื่อให้ทราบประเด็นความผิดพลาดในการลงรายการวิทยานิพนธ์ในฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอัตโนมัติ และนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขรายการบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง อีกทั้งเป็นการเตือนให้ต้องเพิ่มความระมัดระวังและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากความผิดพลาดของการทำรายการ

วัตถุประสงค์

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการวิทยานิพนธ์ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบ การศึกษาข้อผิดพลาดในการลงรายการ
2. ศึกษามาตรฐานการลงรายการตามรูปแบบมาร์ก MARC21 จากหนังสือ MARC 21 สำหรับระเบียบหนังสือ/เอกสาร ของ สุวันนา ทองสีสุกใส (2543 : 26-244) ระเบียบ สุกวิธิ (2555 :

246-335) และ MARC 21 Format for Bibliographic Data (Library of Congress. Network Development and MARC Standard Office. 2016 : website)

3. สร้างแบบบันทึกการตรวจสอบรายการให้ตรงตามความมุ่งหมายของการวิจัย
4. นำแบบตรวจสอบการลงรายการที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความครอบคลุม ความชัดเจน และความสอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่องที่ทำวิจัย จำนวน 3 ท่าน
5. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยที่ได้รับกลับคืนให้มีความชัดเจน และเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำกลับไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่ประชากรเป้าหมายที่เลือกไว้ จำนวน 30 ระเบียบ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา
6. ปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกการตรวจสอบอีกครั้ง แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นชอบในการนำแบบบันทึกไปใช้
7. รวบรวมระเบียบบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ภาษาไทยในระบบห้องสมุดอัตโนมัติสำนักวิทยบริการ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างสุ่มได้ 388 ระเบียบ
8. ตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการวิทยานิพนธ์จากฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศกับไฟล์เอกสารอิเล็กทรอนิกส์ในแต่ละรายการ รายการที่ไม่สามารถเชื่อมโยงไฟล์อิเล็กทรอนิกส์ได้ ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบกับตัวเล่มวิทยานิพนธ์ที่ให้บริการบนชั้น
9. บันทึกผลการตรวจสอบข้อมูลลงในแบบบันทึกการตรวจสอบ
10. วิเคราะห์ผลการตรวจสอบข้อมูลโดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของการลงรายการที่ถูกต้องและการลงรายการที่ผิดพลาด

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการวิทยานิพนธ์จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 388 รายการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยสามารถสรุปผล ได้ดังนี้

1. การลงรายการส่วนนาระเบียน

การลงรายการส่วนนาระเบียนในภาพรวมลงรายการถูกต้อง จำนวน 1,929 รายการ คิดเป็นร้อยละ 99.43 ลงรายการผิดพลาด จำนวน 11 รายการ คิดเป็นร้อยละ 0.57 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งภาษา ตำแหน่งสถานที่จัดเก็บตัวเล่ม และตำแหน่งประเภททรัพยากรลงรายการถูกต้อง จำนวน 388 รายการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนตำแหน่งที่ลงรายการผิดพลาดมากที่สุด คือตำแหน่งรหัสเมืองพิมพ์ ลงรายการผิดพลาด จำนวน 10 รายการ คิดเป็นร้อยละ 2.58

2. การลงรายการตามรูปแบบมาร์ก

2.1 การลงรายการตามรูปแบบมาร์กส่วนป้ายทะเบียน

การลงรายการตามรูปแบบมาร์กส่วนป้ายทะเบียนในภาพรวมลงรายการถูกต้อง จำนวน 3,024 รายการ คิดเป็นร้อยละ 97.42 ลงรายการผิดพลาด จำนวน 80 รายการ คิดเป็นร้อยละ 2.58 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่ง 05 สถานะของทะเบียน ตำแหน่ง 08 รูปแบบการควบคุม ตำแหน่ง 18 รูปแบบการลงรายการ และตำแหน่ง 19 การเชื่อมโยงทะเบียน ลงรายการถูกต้อง จำนวน 388 รายการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนตำแหน่งที่ลงรายการผิดพลาดมากที่สุด คือตำแหน่ง 09 แบบตัวอักษร ลงรายการผิดพลาด จำนวน 39 รายการ คิดเป็นร้อยละ 10.05

2.2 การลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูลความยาวคงที่ (เขตข้อมูล 008)

การลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูลความยาวคงที่ (เขตข้อมูล 008) ในภาพรวมลงรายการถูกต้อง จำนวน 6,850 รายการ คิดเป็นร้อยละ 92.92 ลงรายการผิดพลาด จำนวน 522 รายการ คิดเป็นร้อยละ 7.08 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง พบว่า การลงรายการตำแหน่ง 00-05 วันเดือนปีที่บันทึกข้อมูล ตำแหน่ง 06 ประเภทของปีพิมพ์ ตำแหน่ง 11-14 ปีพิมพ์สิ้นสุด ตำแหน่ง 22 กลุ่มผู้ใช้ ตำแหน่ง 28 สิ่งพิมพ์รัฐบาล ตำแหน่ง 29 เอกสารการประชุม ตำแหน่ง 33 รูปแบบวรรณกรรม ตำแหน่ง 34 ชีวประวัติ ตำแหน่ง 35-37 ภาษา ตำแหน่ง 38 ระเบียนที่มีการแก้ไข และตำแหน่ง 39 แหล่งที่ทำการวิเคราะห์ ลงรายการถูกต้อง จำนวน 338 รายการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 เท่ากัน ส่วนตำแหน่งที่ลงรายการผิดพลาดมากที่สุด คือ ตำแหน่ง 24-27 ลักษณะเนื้อหา ลงรายการผิดพลาด จำนวน 388 รายการ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2.3 การลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ (เขตข้อมูล 082-6XX)

ในการตรวจสอบการลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ (เขตข้อมูล 082-6XX) พบว่า ส่วนใหญ่ลงรายการถูกต้อง โดยเขตข้อมูลที่ลงรายการถูกต้องทุกตำแหน่ง ได้แก่ เขตข้อมูล 082 เลขเรียกกระบบทศนิยมดิวอี้ เขตข้อมูล 260 การพิมพ์และการจัดจำหน่าย เขตข้อมูล 300 ลักษณะทางกายภาพ เขตข้อมูล 500 หมายเหตุทั่วไป เขตข้อมูล 502 หมายเหตุเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ และเขตข้อมูล 504 หมายเหตุเกี่ยวกับบรรณานุกรม ส่วนเขตข้อมูลที่มีการลงรายการผิดพลาด ได้แก่ เขตข้อมูล 100 ผู้แต่งบุคคล เขตข้อมูล 245 ชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ และเขตข้อมูล 6XX รายการเพิ่มหัวเรื่อง พบความผิดพลาดในการลงรายการ ดังนี้

2.3.1 ความผิดพลาดในการลงรายการตำแหน่งเขตข้อมูล พบความผิดพลาดในการลงรายการเขตข้อมูล 6XX รายการเพิ่มหัวเรื่อง เมื่อจำแนกตามเขตข้อมูล พบว่า เขตข้อมูล 600 หัวเรื่องชื่อบุคคล ลงรายการผิดพลาด จำนวน 1 รายการ คิดเป็นร้อยละ 50.00 เขตข้อมูล 610 หัวเรื่องชื่อนิติบุคคล ลงรายการผิดพลาด จำนวน 15 รายการ คิดเป็นร้อยละ 10.95 เขตข้อมูล 650 หัวเรื่องทั่วไป ลงรายการผิดพลาด 2 รายการ คิดเป็นร้อยละ 0.20 และเขตข้อมูล 651 หัวเรื่อง

ชื่อทางภูมิศาสตร์ ลงรายการผิดพลาด 2 รายการ คิดเป็นร้อยละ 28.57

2.3.2 ความผิดพลาดในการลงรายการตำแหน่งตัวบ่งชี้ พบความผิดพลาดในการลงรายการตำแหน่งตัวบ่งชี้ที่ 1 ในเขตข้อมูล 100 ผู้แต่งบุคคล ลงรายการผิดพลาด จำนวน 4 รายการ คิดเป็นร้อยละ 1.03 และเขตข้อมูล 245 ชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ ลงรายการผิดพลาด จำนวน 2 รายการ คิดเป็นร้อยละ 0.25

2.3.3 ความผิดพลาดในการลงรายการตำแหน่งรหัสเขตข้อมูลย่อย พบความผิดพลาดในการลงรายการตำแหน่งรหัสเขตข้อมูลย่อย x ในเขตข้อมูล 650 หัวเรื่องทั่วไป ลงรายการผิดพลาด 11 รายการ คิดเป็นร้อยละ 1.12

3. การลงรายการหัวเรื่อง

การลงรายการหัวเรื่องในภาพรวมลงรายการถูกต้อง จำนวน 1,023 หัวเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 90.29 ลงรายการไม่ถูกต้อง จำนวน 110 หัวเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 9.71 เมื่อจำแนกตามประเภทหัวเรื่อง พบว่า หัวเรื่องที่ลงรายการถูกต้องมากที่สุด คือ หัวเรื่องชื่อทางภูมิศาสตร์ ลงรายการถูกต้อง จำนวน 7 หัวเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนหัวเรื่องที่ลงรายการไม่ถูกต้องมากที่สุดคือ หัวเรื่องทั่วไป ลงรายการไม่ถูกต้อง จำนวน 109 หัวเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 11.04

4. การพิมพ์

การตรวจสอบการพิมพ์ในภาพรวมมีการพิมพ์ถูกต้อง จำนวน 4,167 รายการ คิดเป็นร้อยละ 98.63 พิมพ์ไม่ถูกต้อง จำนวน 58 รายการ คิดเป็นร้อยละ 1.37 เมื่อจำแนกตามรายการพบว่า รายการที่พิมพ์ถูกต้องมากที่สุด คือ การพิมพ์และการจัดจำหน่ายฯ พิมพ์ถูกต้อง จำนวน 388 รายการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 หมายเหตุทั่วไป พิมพ์ถูกต้อง จำนวน 384 รายการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 หัวเรื่องชื่อทางภูมิศาสตร์ พิมพ์ถูกต้อง 7 รายการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และ หัวเรื่องชื่อบุคคลพิมพ์ถูกต้อง จำนวน 2 รายการ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนรายการที่พิมพ์ไม่ถูกต้องมากที่สุดคือ ลักษณะทางกายภาพ พิมพ์ไม่ถูกต้อง จำนวน 20 รายการ คิดเป็นร้อยละ 5.19

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยพบว่า การลงรายการส่วนนาระเบียน การลงรายการตามรูปแบบมาร์กการลงรายการหัวเรื่อง และการพิมพ์ โดยรวมถูกต้องเกินกว่าร้อยละ 90 สอดคล้องกับงานวิจัยของเปรมฤดี หาญปราบ (2546 : 65) ที่ศึกษาความถูกต้องของการลงรายการหนังสือภาษาไทยตามรูปแบบมาร์ก พบว่าการลงรหัสในตำแหน่งต่าง ๆ ในเขตข้อมูล 008 โดยรวมลงรหัสถูกต้องตรงตามรูปแบบมาร์กเกินกว่าร้อยละ 90 และการใช้มาร์กในเขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ (เขตข้อมูล 020-856) ส่วนใหญ่ใช้ได้ถูกต้องตามรูปแบบมาร์กกำหนด การลงรายการที่ไม่พบข้อผิดพลาดเลย ได้แก่ การลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูล 082 เลขเรียกกระบบทศนิยมดิวอี้ ซึ่งสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ มาสเซ (Massey. 2000 : web site) ได้ศึกษาเรื่องการตรวจคุณภาพของวัสดุและรายการสารสนเทศในฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยบาร์ (University of Bath) ผลการวิจัยพบว่า ส่วนที่ไม่พบข้อผิดพลาดเลย คือเขตข้อมูลเลขเรียกหนังสือ และส่วนที่พบข้อผิดพลาดมากที่สุดคือการลงรายการในเขตข้อมูลการพิมพ์และการจำหน่าย ซึ่งจะแตกต่างจากงานวิจัยเรื่องนี้ที่ตรวจสอบไม่พบความผิดพลาดของการลงรายการตามรูปแบบมาร์กในเขตข้อมูล 260 การพิมพ์และการจัดจำหน่ายเลย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะการลงรายการการพิมพ์และการจัดจำหน่ายของวิทยานิพนธ์จะลงรายการแค่ปีที่จัดทำวิทยานิพนธ์ตามกฎหมายการลงรายการแบบแองโกลอเมริกันข้อ 1.4F9 (กมลารุ่งอุทัย. 2534 : 160) ซึ่งแตกต่างจากการลงรายการของทรัพยากรประเภทอื่น ๆ ที่จะต้องลงข้อมูลในส่วน ของ สถานที่พิมพ์ สถานที่จัดจำหน่าย ชื่อสำนักพิมพ์ ผู้จัดจำหน่าย และผลการวิจัยยังตรวจสอบไม่พบข้อผิดพลาดของการลงรายการตามรูปแบบมาร์กในเขตข้อมูล 300 ลักษณะทางกายภาพ เขตข้อมูล 500 หมายเหตุทั่วไป เขตข้อมูล 502 หมายเหตุเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ และเขตข้อมูล 504 หมายเหตุเกี่ยวกับบรรณานุกรมอีกด้วย โดยเหตุผลที่การลงรายการมีความผิดพลาดน้อยเป็นเพราะกลุ่มงานเทคนิคสารสนเทศ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้มีการทบทวนความรู้ในการลงรายการและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความเข้าใจในการลงรายการเป็นอย่างดี ส่วนที่ทำการรายการไม่ถูกต้องนั้นเกิดจากแนวปฏิบัติในการลงรายการของสำนักวิทยบริการที่กำหนดให้ลงรายการแบบไม่เต็มรูปแบบตามเกณฑ์มาตรฐานที่มาร์กกำหนด หรือเกิดจากความสับสนจากแนวปฏิบัติที่ใช้ในการลงรายการในรูปแบบเดิม หรือบางครั้งผู้ทำการรายการอาจจะขาดความระมัดระวังในการลงรายการถึงแม้ในการตรวจสอบการลงรายการจะพบข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อย แต่ข้อผิดพลาดดังกล่าวอาจส่งผลให้เกิดปัญหาในการรวบรวมรายการทางบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศที่ได้ข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการ รวมถึงส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการในเว็บโอแพกไม่พบหรือทำให้ได้รับข้อมูลที่ผิดพลาด ลักษณะความผิดพลาดของการลงรายการที่ตรวจพบ สรุปได้ดังนี้

1. การลงรายการส่วนนำระเบียบ

จากผลการวิจัย พบว่า การลงรายการส่วนนำระเบียบพบความผิดพลาดในการลงรายการในภาพรวมร้อยละ 0.57 เป็นความผิดพลาดจากการลงรายการตำแหน่งรหัสเมืองพิมพ์ อัตราความผิดพลาด ร้อยละ 2.58 ซึ่งรหัสเมืองพิมพ์เป็นตัวอักษร 2-3 อักขระใช้แทนชื่อประเทศที่ออกสิ่งพิมพ์ตาม MARC Code List for Countries (Library of Congress. Network Development and MARC Standard Office. 2016 : website) การลงรายการตำแหน่งรหัสเมืองพิมพ์ในส่วนนำระเบียบจะลงรหัสเหมือนกันกับการลงรายการเขตข้อมูล 008 ตำแหน่งสถานที่พิมพ์ บางครั้งผู้ทำการรายการอาจเกิดความสับสนไม่ได้ลงรายการตำแหน่งรหัสเมืองพิมพ์ในส่วนนำระเบียบก็เป็นได้

2. การลงรายการตามรูปแบบมาร์ก

2.1 การลงรายการตามรูปแบบมาร์กส่วนป้ายระเบียบ

จากผลการวิจัย พบว่า การลงรายการตามรูปแบบมาร์กส่วนป้ายระเบียบพบความผิดพลาดในการลงรายการในภาพรวม ร้อยละ 2.58 เป็นความผิดพลาดจากลงรายการ ตำแหน่ง 09 แบบตัวอักษร อัตราความผิดพลาด ร้อยละ 10.05 รองลงมาคือ ตำแหน่ง 17 ระดับการลงรายการ อัตราความผิดพลาด ร้อยละ 9.28 โดยเป็นข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากความสับสนจากรหัสที่ใช้ลงรายการตามรูปแบบเดิมที่เปลี่ยนมาใช้รหัสตามรูปแบบและมาตรฐานการลงรายการบรรณานุกรมสำหรับหน่วยงานที่จะนำข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือระหว่างห้องสมุดนานาชาติ OCLC (OCLC Support & Training. 2016 : website)

2.2 การลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูลความยาวคงที่ (เขตข้อมูล 008)

จากผลการวิจัย พบว่า การลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูลความยาวคงที่ (เขตข้อมูล 008) พบความผิดพลาดในการลงรายการในภาพรวม ร้อยละ 7.08 เป็นความผิดพลาดจากการลงรายการตำแหน่ง 24-27 ลักษณะเนื้อหา ร้อยละ 100 ที่เป็นเช่นนี้เพราะแนวปฏิบัติการลงรายการที่ผ่านมาของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ลงรายการไม่ได้มีรูปแบบตามเกณฑ์มาตรฐานที่มาร์กกำหนด จึงไม่ได้ระบุลักษณะเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศที่ทำรายการ ซึ่งเป็นการลงรายการไม่ถูกต้องตามรูปแบบมาร์ก โดยการลงรายการที่ถูกต้องในตำแหน่งนี้คือต้องลงรหัส m- Thesis สำหรับรายการที่มีเนื้อหาเป็นวิทยานิพนธ์หรือเอกสารอื่นที่เป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดการสำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตร หรือปริญญา (สุวนา ทองสีสุกใส. 2543 : 92 ; ระเบียบ สุภาวีรี. 2555 : 280 ; Library of Congress. Network Development and MARC Standard Office. 2016 : website) ซึ่งการลงรายการในตำแหน่ง 24-27 ลักษณะเนื้อหา ถ้าลงรหัสไม่ตรงกับเนื้อหาของทรัพยากรอาจส่งผลกระทบต่อการใช้สืบค้นแบบการจำกัดการสืบค้น (Limit Search) ทำให้สืบค้นรายการไม่พบ ส่วนการลงรายการตำแหน่ง 18-21 ภาพประกอบ อัตราความผิดพลาด ร้อยละ 10.83 โดยข้อผิดพลาดที่พบคือผู้ทำรายการไม่ได้ลงรหัส a (ภาพประกอบ) ในเขตข้อมูล 008 ตำแหน่ง 18-21 ภาพประกอบ ซึ่งไม่สัมพันธ์กับการลงรายการในเขตข้อมูล 300 ที่ปรากฏข้อมูลภาพประกอบ หรือบางรายการในเขตข้อมูล 300 ไม่ปรากฏข้อมูลภาพประกอบ แต่ในเขตข้อมูล 008 ตำแหน่ง 18-21 ภาพประกอบ ลงรายการรหัส a (ภาพประกอบ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาดา น้อยคำยาง (2552 : 102-103) ที่ตรวจสอบคุณภาพของรายการหนังสือในฐานข้อมูลบรรณานุกรม สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า การลงรายการเขตข้อมูล 008 ส่วนภาพประกอบมีการลงรายการผิดพลาดมากที่สุด อัตราความผิดพลาด ร้อยละ 10.8 โดยสรุปว่าอาจเป็นเพราะผู้ทำรายการอาจไม่เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งที่เป็นภาพประกอบของเขตข้อมูล 008 กับส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาพประกอบในส่วนลักษณะ

ทางกายภาพของเขตข้อมูล 300 ส่วนข้อผิดพลาดในการลงรายการตำแหน่ง 07-10 ปีพิมพ์เริ่มต้น ไม่ถูกต้อง ร้อยละ 9.28 เป็นความผิดพลาดที่เกิดจากการลงรายการปีพิมพ์เป็นปี พ.ศ. แทนนโยบายของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำหนดให้ลงปีพิมพ์พุทธศักราชทุกภาษาเป็นปี ค.ศ. เพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางบรรณานุกรมระหว่างประเทศ

2.3 การลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ (เขตข้อมูล 082-6XX)

ในการตรวจสอบการลงรายการตามรูปแบบมาร์กเขตข้อมูลความยาวไม่คงที่ (เขตข้อมูล 082-6XX) พบความผิดพลาดในการลงรายการเขตข้อมูล 6XX รายการเพิ่มหัวเรื่อง เมื่อจำแนกตามเขตข้อมูลพบว่าเขตข้อมูล 600 หัวเรื่องชื่อบุคคล อัตราความผิดพลาดมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมา คือ เขตข้อมูล 651 หัวเรื่องชื่อทางภูมิศาสตร์ อัตราความผิดพลาด ร้อยละ 28.57 เขตข้อมูล 610 หัวเรื่องชื่อนิติบุคคล อัตราความผิดพลาด ร้อยละ 10.95 และเขตข้อมูล 650 หัวเรื่องทั่วไป อัตราความผิดพลาด ร้อยละ 0.20 ความผิดพลาดดังกล่าวเกิดจากการที่หัวเรื่องมีอยู่หลายประเภท และวิทยานิพนธ์แต่ละชื่อเรื่องสามารถลงรายการหัวเรื่องได้หลายหัวเรื่อง จึงอาจจะทำให้การลงรายการในเขตข้อมูลนี้เกิดความผิดพลาด หรือบางครั้งผู้ทำรายการไม่เข้าใจความแตกต่างของหัวเรื่องแต่ละประเภท จึงทำให้เกิดความสับสนและนำหัวเรื่องแต่ละประเภทมาลงรายการในเขตข้อมูลไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปรมฤดี หาญปราบ (2546 : 66) พบว่าการใช้แท็กไม่ถูกต้องส่วนใหญ่คือแท็ก 650 และ 651 เพราะในรายการบรรณานุกรมของหนังสือเล่มหนึ่ง ๆ มีส่วนที่ต้องลงรายการหรือใช้แท็กจำนวนมากกว่าส่วนอื่น ๆ มักจะเป็นรายการเพิ่มหัวเรื่องที่มีหลายหัวเรื่องความผิดพลาดในการลงรายการตัวบ่งชี้ พบเพียงตำแหน่งตัวบ่งชี้ที่ 1 ในเขตข้อมูล 100 ผู้แต่งบุคคล และเขตข้อมูล 245 ชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ อัตราความผิดพลาด ร้อยละ 1.03 และร้อยละ 0.52 ตามลำดับ โดยความผิดพลาดในเขตข้อมูล 100 ผู้แต่งบุคคล ส่วนใหญ่เกิดจากวิทยานิพนธ์ภาษาไทยที่เขียนโดยผู้แต่งที่เป็นชาวต่างชาติ และบันทึกข้อมูลเป็นภาษาไทย การลงรายการผู้แต่งต้องลงชื่อสกุลก่อน จึงทำให้ผู้ทำรายการเกิดความสับสนในลงตัวบ่งชี้ที่ 1 และในการลงรายการตำแหน่งบ่งชี้ตัวที่ 2

ความผิดพลาดในการใช้รหัสเขตข้อมูลย่อยพบเพียงข้อผิดพลาดในรหัสเขตข้อมูลย่อย x ในเขตข้อมูล 650 หัวเรื่องทั่วไป อัตราความผิดพลาด ร้อยละ 1.12 เป็นความผิดพลาดเกิดจากการลงรายการไม่ถูกต้อง ร้อยละ 0.61 จากการนำรหัสเขตข้อมูลย่อย x ไปใช้ระบุหัวเรื่องย่อยที่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์ ซึ่งรหัสเขตข้อมูลย่อยสำหรับหัวเรื่องย่อยชื่อทางภูมิศาสตร์คือรหัสเขตข้อมูลย่อย z ส่วนความผิดพลาดที่ไม่ได้นำมาลงรายการ ร้อยละ 0.51 นั้นเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของสำนักวิทยบริการ ที่กำหนดให้ลงรายการหัวเรื่องย่อย วิจัย ตามหลังเขตข้อมูลย่อย x เป็นหัวเรื่องย่อยสุดท้ายในทุกเขตข้อมูลรายการเพิ่มหัวเรื่อง ในทรัพยากรสารสนเทศประเภทงานวิจัยและวิทยานิพนธ์

3. การลงรายการหัวเรื่อง

ในการตรวจสอบการลงรายการหัวเรื่อง พบว่า มีการนำหัวเรื่องมาใช้ถูกต้อง ร้อยละ 90.29 นำมาใช้ไม่ถูกต้องร้อยละ 9.71 โดยหัวเรื่องที่น่ามาใช้ไม่ถูกต้องมากที่สุดคือ หัวเรื่องทั่วไป ร้อยละ 11.04 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาน และ วิซไชน์-เกียท์ซ (Chan & Vizine-Goetz, 1997 : website) ได้ศึกษาข้อผิดพลาดในการใช้หัวเรื่องตามคู่มือการกำหนดหัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ผลการวิจัยพบว่าจำนวนข้อผิดพลาดที่พบมากที่สุด คือ การลงรายการหัวเรื่องทั่วไป โดยจากการตรวจสอบ พบว่า ลักษณะของการใช้หัวเรื่องไม่ถูกต้องส่วนใหญ่เป็นการใช้หัวเรื่องย่อย ไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปภาดา น้อยคำยาง (2552 : 105) ตัวอย่างของการใช้หัวเรื่อง ไม่ถูกต้อง เช่น หัวเรื่อง *การพัฒนาบุคลากร* ในคู่มือกำหนดให้ใช้เป็นหัวเรื่องย่อยตามหลังชื่อหน่วยงาน ไม่ใช้กับกลุ่มคน แต่ผู้ทำรายการนำมาใช้เป็นหัวเรื่องย่อยตามหลังกลุ่มคน เช่น ครู--การพัฒนาบุคคลกร หรือในบางหัวเรื่องไม่ได้กำหนดให้แบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์ แต่ผู้ทำรายการแบ่งตามชื่อภูมิศาสตร์ ซึ่งการใช้หัวเรื่องที่ไม่ถูกต้องส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้ทำรายการกำหนดหัวเรื่องตามหัวเรื่องเดิมที่มีอยู่ในฐานข้อมูลรายการบรรณานุกรมของสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งไม่ได้มีการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันกับฐานข้อมูลหัวเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ และการนำหัวเรื่องมาใช้ไม่ถูกต้องส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ผู้ทำรายการไม่ได้ทำความเข้าใจ หรืออ่านคำอธิบายการใช้หัวเรื่องในฐานข้อมูลหัวเรื่องอย่างละเอียดก่อนตัดสินใจใช้หัวเรื่องนั้น

4. การพิมพ์

ในการตรวจสอบการพิมพ์ พบว่า ในภาพรวมมีการพิมพ์ถูกต้อง ร้อยละ 98.63 เป็นเพราะผู้ทำรายการมีการตรวจสอบการพิมพ์ข้อมูลทุกครั้งก่อนที่จะบันทึกข้อมูลลงฐานข้อมูล แต่ก็มีบางรายการที่พิมพ์ไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 1.37 รายการที่พิมพ์ไม่ถูกต้องมากที่สุดคือ ลักษณะทางกายภาพ ร้อยละ 5.19 เป็นความผิดพลาดที่เกิดจากการลงเลขหน้าวิทยานิพนธ์ไม่ถูกต้อง ซึ่งไม่ได้มีผลกระทบกับผู้ใช้มากนักในการค้นหาข้อมูลจากเว็บโอแพก ซึ่งถ้าเป็นการพิมพ์ไม่ถูกต้องในส่วนข้อมูลที่จำเป็นที่ใช้สำหรับการสืบค้นของผู้ใช้เช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง หรือหัวเรื่อง ซึ่งมีบางรายการที่พิมพ์ผิดพลาดอยู่บ้าง ผู้ทำรายการจึงต้องเพิ่มความระมัดระวัง เพราะส่งผลต่อผู้ใช้ในการค้นข้อมูลไม่พบได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรทบทวนหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติในการลงรายการตามรูปแบบมาร์กให้สอดคล้องกับมาตรฐาน
2. ควรมีข้อตกลงในการลงรายการบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ที่เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปคู่มือการปฏิบัติงาน
3. ควรมีการตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการ และปรับปรุงแก้ไขข้อมูลในฐานข้อมูลให้ถูกต้องอยู่เสมอ รวมทั้งเพิ่มทางช่องทางให้บุคลากรและผู้ใช้บริการได้มีส่วนร่วม

ในการตรวจสอบความถูกต้องของการลงรายการบรรณานุกรม โดยการทำแบบฟอร์มรายงาน
ข้อผิดพลาดต่าง ๆ ที่พบในเว็บโอแพกบนเว็บไซต์สำนักวิทยบริการ เพื่อให้บุคลากรและผู้ใช้บริการ
ได้แจ้งข้อผิดพลาดที่พบ และผู้ปฏิบัติงานได้นำข้อมูลที่ผิดพลาดเหล่านั้นมาปรับปรุง แก้ไขให้ถูกต้อง

การนำไปใช้ประโยชน์

1. ทำให้ทราบถึงปริมาณความถูกต้องและความผิดพลาดของการลงรายการวิทยานิพนธ์
ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. ได้ทราบประเด็นความผิดพลาดในการลงรายการวิทยานิพนธ์ในฐานข้อมูลระบบห้องสมุด
อัตโนมัติ เพื่อเป็นการเตือนให้ต้องเพิ่มความระมัดระวังและตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากความ
ผิดพลาดของการทำรายการ
3. ได้แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขรายการบรรณานุกรมวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง
 ซึ่งจะส่งผลให้สำนักวิทยบริการได้ฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศที่ดี มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์
ถูกต้อง และมีคุณภาพตามมาตรฐานเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงทรัพยากรสารสนเทศได้
อย่างมีประสิทธิภาพ

รายการอ้างอิง

- กมลารุ่งอุทัย และคนอื่น ๆ. (2534). *หลักเกณฑ์การลงรายการแบบแอ่งโกลอเมริกันฉบับพิมพ์ครั้งที่ 2 AACR2 สำหรับหนังสือ วิทยานิพนธ์ และสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง*. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิเคราะห์
ทรัพยากรสารสนเทศ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประภาดา น้อยยงค์. (2550). *การตรวจสอบคุณภาพของรายการหนังสือในฐานข้อมูล
บรรณานุกรม สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ :
สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เปรมฤดี หาญปราบ. (2546). *การศึกษาความถูกต้องของการลงรายการหนังสือภาษาไทยตาม
รูปแบบมาร์ก. ปริญญานิพนธ์ ศศม.* กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน
ทรวิโรฒ.
- ระเบียบ สุภวีรี. (2555). *AACR2R and MARC21 : การทำรายการจากบัตรสู่ OPAC*. นครปฐม
: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวันนา ทองสีสุกใส. (2543). *MARC 21 สำหรับระเบียบหนังสือ/เอกสาร*. ขอนแก่น :
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- Chan, L. M., & Viziné-Goetz, D. (1997). *Errors and Obsolete Elements in Assigned Library of Congress Subject Headings: Implications for Subject Cataloging and Subject Authority Control*. Library Resources & Technical Services, 41(4). Retrieved June, 20, 2016, from <https://doi.org/10.5860/lrts.41n4.295>
- Library of Congress Network Development and MARC Standards Office. (2008). *MARC Code List for Countries*. Retrieved May, 27, 2016, from <https://www.loc.gov/marc/bibliographic/>
- (2016). *MARC 21 Format for Bibliographic Data*. Retrieved May, 27, 2016, from <https://www.loc.gov/marc/bibliographic/>
- OCLC Support & Training. (2008). *Bibliographic Formats and Standards*. Retrieved February, 10, 2017, from <https://www.oclc.org/bibformats/en.html>